

FINANSE – CZ. 1

WPROWADZENIE DO NAUKI O FINANSACH

Agnieszka Wojtasiak-Terech
Katedra Inwestycji Finansowych i Zarządzania Ryzykiem

2023/2024

LITERATURA

1. K. Jajuga, Elementy nauki o finansach, PWE, Warszawa 2007.
2. D. Korenik, S. Korenik, Podstawy finansów, PWN, Warszawa 2010.

MATERIAŁY

Teams - Kod zespołu **uohqnb8**

TERMINY WYKŁADÓW

Lp	Data	od	h	do
1.	2024.02.22	11:30	2	13:00
2.	2024.02.29	11:30	2	13:00
3.	2024.03.07	11:30	2	13:00
4.	2024.03.14	11:30	2	13:00
5.	2024.03.21	11:30	2	13:00
6.	2024.03.28	11:30	2	13:00
7.	2024.04.11	11:30	2	13:00
8.	2024.04.18	11:30	2	13:00
	2024.05.09	15:00	2	16:30, sala 106A

← Wykład
odwołany

- Egzamin w terminie „0” – na ostatnim wykładzie w dniu 9.05.2024
- Egzamin w terminie sesji

Zakres tematyczny wykładów

1. Wprowadzenie do finansów
2. System finansowy i jego segmenty
3. Publiczny system finansowy
4. Analiza rynkowego systemu finansowego
5. Wartość pieniądza w czasie
6. Podstawowe kategorie finansowe - stopy procentowe, kursy walutowe, wartość, dochód i ryzyko finansowe

Finanse?

FINANSE

Finanse (*finance*) – ogół zjawisk związanych z gromadzeniem i wydatkowaniem pieniądza.

Charakter finansów:

- pieniężny
- dwustronny

Gromadzenie

W formie zwrotnej lub bezzwrotnej

Wydatkowanie

W formie transferu lub realizacji prawa

Dlaczego warto edukować się w obszarze finansów?

DLACZEGO WARTO EDUKOWAĆ SIĘ W OBSZARZE FINANSÓW?

➤ Dobrze płatny zawód (część zawodów)

Przyjmując jako punkt odniesienia średnią płacę w II kw. 2023 na poziomie 7005 zł widać, że

Poniżej średniej krajowej (wszystkie dane brutto/mies.) zarabiają np.

- konsultant call center (4787 zł)
- kasjer w banku (4896 zł),
- specjalista ds. windykacji (5494 zł)
- doradca klienta indywidualnego (5597 zł),
- opiekun klienta w banku (5928 zł),
- specjalista ds. reklamacji w banku (6119 zł),
- księgowy (6382 zł),
- doradca kredytowy (6586 zł),
- młodszy analityk (6800 zł)

DLACZEGO WARTO EDUKOWAĆ SIĘ W OBSZARZE FINANSÓW?

Stanowisko	Min*	Opt**	Max*
Regional CFO/ Członek Zarządu	30 000	40 000	60 000
CFO/ Członek Zarządu	25 000	35 000	55 000
Dyrektor Finansowy	22 000	28 000	38 000
Kierownik ds. Finansowych	17 000	20 000	27 000
Kierownik Działu Kontrolingu	16 000	18 000	26 000
Kontroler Finansowy Zakładu	15 000	18 000	26 000
Kontroler Finansowy	12 000	15 000	18 000
Finance Business Partner/ Finance Executive	13 000	16 000	19 000
Analitik/ Starszy Analitik Finansowy	10 000	12 000	14 000
Analitik Biznesowy	11 000	13 000	15 000
Główny Księgowy***	15 000	18 000	25 000
Zastępca Głównego Księgowego	10 000	13 000	15 000
Samodzielny Księgowy	9 000	12 000	14 000
Starszy Księgowy***	8 000	12 000	14 000

DLACZEGO WARTO EDUKOWAĆ SIĘ W OBSZARZE FINANSÓW?

➤ Można uniknąć wpadek

- ☐ Piramida finansowa i Schemat Ponziego
- ☐ Kredyty w obcej walucie
- ☐ Pożyczki krótkoterminowe
- ☐ Nieuczciwe pośrednictwo finansowe
- ☐ Dożywotnia emerytura za mieszkanie

DLACZEGO WARTO EDUKOWAĆ SIĘ W OBSZARZE FINANSÓW?

Piramida finansowa i Schemat Ponziego

Pozyskiwanie przez organizatorów jak największej liczby uczestników, którzy zachęteni obiecwanymi dochodami wpłacają pieniądze i są namawiani do werbowania kolejnych osób.

Carlo Ponzi

pseudonimy: Charles Ponzi, Charles
Ponei, Charles P. Bianchi, Carl oraz Carlo

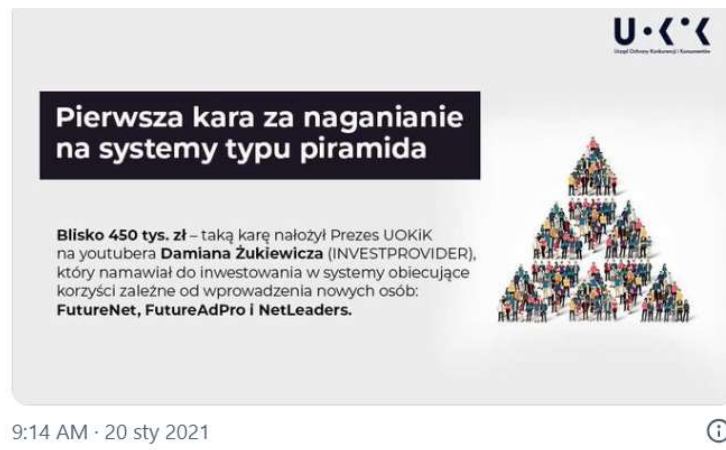
Charles Ponzi (1920)

Data i miejsce urodzenia	3 marca 1882 Lugo, Włochy
Data i miejsce śmierci	17 stycznia ^[a] 1949 Rio de Janeiro, Brazylia

<https://prostaekonomia.pl/piramida-finansowa-i-schemat-ponziego>

DLACZEGO WARTO EDUKOWAĆ SIĘ W OBSZARZE FINANSÓW?

CO GROZI ZA PIRAMIDĘ FINANSOWĄ?

Zarówno organizator, czyli twórca piramidy finansowej, jak i inwestorzy nakłaniający innych do uczestnictwa w niej mogą ponieść konsekwencje karne swoich czynów. Organizowanie i lub kierowanie piramidą finansową jest zagrożone karą pozbawienia wolności w wymiarze od 6 miesięcy do 8 lat, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 roku o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (art. 24a).

Twórca piramidy może też zostać ukarany karą grzywny do wysokości 5 mln zł z tytułu art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

Artykuł 171 ust. 1 Prawa bankowego dodatkowo wskazuje, że organizator piramidy finansowej może zostać obciążony karą do 10 mln zł lub 5 latami więzienia zależnie od tego, który punkt ustawy zostanie złamany.

DLACZEGO WARTO EDUKOWAĆ SIĘ W OBSZARZE FINANSÓW?

Kredyty w walucie obcej

Gospodarstwa domowe zaciągają kredyt na wiele lat (np. 20) w obcej walucie (np. franku szwajcarskim), nie biorąc pod uwagę, że waluta krajowa może się deprecjonować względem obcej waluty.

Oznacza to po przeliczeniu na walutę krajową:

- Po pierwsze, wzrost wielkości płaconych rat
- Po drugie, wzrost wielkości zadłużenia

Przykład

W poniższej tabeli przedstawiono średnie kursy NBP dla wybranych par walutowych w określonych dniach oraz zmienność kursu walutowego.

Para walutowa	Kurs 31.03.2004	Kurs 31.03.2008	Zmiana % 2004-2008	Kurs 31.03.2021	Zmiana % 2008-2021
EUR/PLN	4,7455	3,5258	-26%	4,6603	32%
USD/PLN	3,8813	2,2305	-43%	3,9676	78%
CHF/PLN	3,0409	2,2446	-26%	4,2119	88%
GBP/PLN	7,1232	4,4266	-38%	5,4679	24%

DLACZEGO WARTO EDUKOWAĆ SIĘ W OBSZARZE FINANSÓW?

Krótkoterminowe pożyczki

Udzielane na krótki okres, na niewielkie kwoty przez parabanki.

Np. Pożyczka 1000 zł, okres spłaty 62 dni, max wartość RRSO 191,48%

DLACZEGO WARTO EDUKOWAĆ SIĘ W OBSZARZE FINANSÓW?

Nieuczciwe pośrednictwo finansowe

- namawianie do inwestowania w ryzykowne instrumenty finansowe lub obiecywanie wysokiego dochodu z zainwestowanego kapitału,
- proponowanie kredytów/pożyczek trudnych do spłaty

Zasada jest prosta:

Jeśli jest wysoki dochód (zwrot), to MUSI być wysokie ryzyko

DLACZEGO WARTO EDUKOWAĆ SIĘ W OBSZARZE FINANSÓW?

Dożywotnia emerytura za mieszkanie (renta dożywotnia)

Umowa, w której osoba starsza otrzymuje wypłatę w formie dożywotniej płatności, jej wysokość jest zależna przede wszystkim od wartości nieruchomości, płci i wieku osoby.

Przykład 1

73-letni samotny pan Adam, który posiada jednopokojowe mieszkanie o wartości 130 tysięcy złotych w niewielkim mieście, może liczyć na comiesięczne wypłaty w wysokości 430 zł.

Przykład 2

Reklama mówi o 2000 złotych miesięcznie dożywotnio.

Pytanie zadane firmie oferującej:

Jakie trzeba spełnić warunki?

Odpowiedź firmy: Mieszkanie o wartości 400 tys. zł i ukończone 85 lat

KALKULATOR RENTY DOŻYWOTNIEJ

Wypełnij wymagane pola poniżej, aby niezobowiązująco dowiedzieć się, jakiej wysokości renta dożywotnia będzie Ci przysługiwała.

Płeć *	<input type="text"/>
Wiek *	<input type="text"/>
Miasto *	<div><div>☐ Białystok ☐ Bydgoszcz ☐ Gdańsk ☐ Gdynia ☐ Katowice ☐ Kielce</div><div>☐ Kraków ☐ Lublin ☐ Łódź ☐ Olsztyn ☐ Opole ☐ Poznań</div><div>☐ Rzeszów ☐ Szczecin ☐ Warszawa ☐ Wrocław ☐ Zielona Góra ☐ Inne</div></div>
Typ nieruchomości	<div>☐ Dom</div> <div>☒ Mieszkanie</div>
Metraż [m ²] *	<input type="text"/>
Imię i Nazwisko *	<input type="text"/>
Nr telefonu *	<input type="text"/>
Adres e-mail	<input type="text"/>

DLACZEGO WARTO EDUKOWAĆ SIĘ W OBSZARZE FINANSÓW?

➤ Pewna część zawodów finansowych nie jest zagrożona automatyzacją

„Wśród zawodów najbardziej zagrożonych automatyzacją pracy znajdują się te związane z produkcją, serwowaniem posiłków i pomocą biurową. Najmniej zagrożeni zastąpieniem przez roboty są pracownicy sztuki i rozrywki, architektury i inżynierii, edukacji i treningów (i terapii), **biznesu i finansów** - wynika z badania amerykańskiego think tanku Brookings Institution.”

Roboty zastąpią ludzi. Lista zagrożonych zawodów

27 stycznia 2019, 15:29

<https://tvn24.pl/biznes/ze-swiata/automatyzacja-lista-zagrozonych-zawodow-brookings-institution-ra904284-4505582>

702 zawody z ryzykiem, że zastąpią nas roboty

Justyna Niedbał 2014-07-25 12:22

<https://www.bankier.pl/wiadomosc/702-zawody-z-ryzykiem-ze-zastapia-nas-roboty-7216885.html>

Lp.	Prawdopodobieństwo	Zawód
1.	0,0028	Terapeuci
2.	0,003	Instalatorzy i serwisanci
4.	0,0031	Pracownicy socjalni, specjaliści od uzależnień i zdrowia psychicznego
360.	0,65	Bibliotekarze
422.	0,77	Barmani
671.	0,98	Księgowi, audytorzy
688.	0,98	Brokerzy
702.	0,99	Telemarketerzy

Źródło: Raport „The future of employment: how susceptible are jobs to computerisation?”(2013)
Frey, Osborne. Oxford University

PIENIĄDZ

Pieniądz (*money*) – powszechnie akceptowane w gospodarce i mające wartość tworzywo.

Jednostka pomiaru wartości

Środek wymiany dóbr i usług

Środek płatniczy

Jednostka gromadzenia bogactwa

HISTORIA PIENIĄDZA

<https://www.youtube.com/watch?v=Y8s3pTobAYo>

PIENIĄDZ - RODZAJE

Pierwsze monety – Moneta z Lidii VII w. p.n.e

- **pieniądz gotówkowy**
- pieniądz kruszcowy
- monety
- pieniądz papierowy

Pierwsze banknoty – Chiny - X wiek

NAJWIĘKSZA I NAJMNIEJSZA MONETA

Złoto, 1 tona, 80 cm średnicy

Złoto, 0,063 grama, 2,96 milimetra

<https://tvn24bis.pl/ze-swiata,75/szwajcaria-najmniejsza-na-swiecie-zlota-moneta-trafila-do-obiegu,1001788.html>

PIENIĄDZ - RODZAJE

- **pieniądz rozrachunkowy (bezgotówkowy)**

Jego uruchomienie następuje za pomocą np:

- karty płatniczej
- polecenia przelewu
- polecenia zapłaty

SKŁADNIK AKTYWÓW, KAPITAŁ

Składnik aktywów – zasób , którego posiadaczem jest dany podmiot i który ma określoną wartość

Kapitał (*capital*) – aktywa, które mogą być wykorzystane do osiągnięcia przyszłych korzyści, w tym do produkcji innych aktywów

RODZAJE KAPITAŁU

Trzy podstawowe rodzaje kapitału:

- kapitał rzeczowy (fizyczny)
- kapitał finansowy
- kapitał ludzki

INWESTOWANIE I FINANSOWANIE

Dwa podstawowe rodzaje działalności związane ze środkami pieniężnymi (z punktu widzenia nauki o finansach) to:

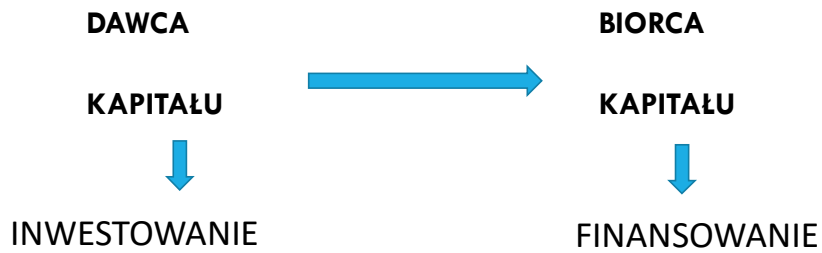
- Inwestowanie

Inwestycja jest to wyrzeczenie się bieżącej konsumpcji na rzecz przyszłych i niepewnych korzyści

- Finansowanie

Finansowanie – proces pozyskania i wykorzystania kapitału finansowego

INWESTOWANIE I FINANSOWANIE

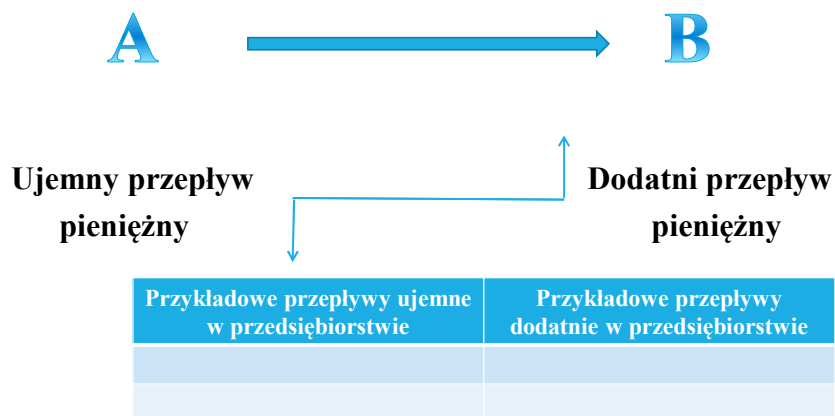
Czy dawca kapitału może być jednocześnie biorcą kapitału?

PRZEPŁYW PIENIĘŻNY

Przepływ pieniężny (*cash flow*) – pieniądź transferowany między dwoma podmiotami, który odzwierciedla bieżącą działalność tych podmiotów oraz zawarte między nimi kontrakty, określające prawa lub zobowiązania

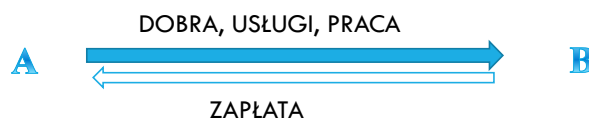

PRZEPŁYW PIENIĘŻNY – RODZAJE – KRYTERIUM: KIERUNEK

PRZEPŁYW PIENIĘŻNY – RODZAJE - KRYTERIUM: CEL

1. Przepływy pieniężne towarzyszące zakupowi dóbr, usług i siły roboczej

2. Przepływy pieniężne w działalności inwestycyjnej i finansowej

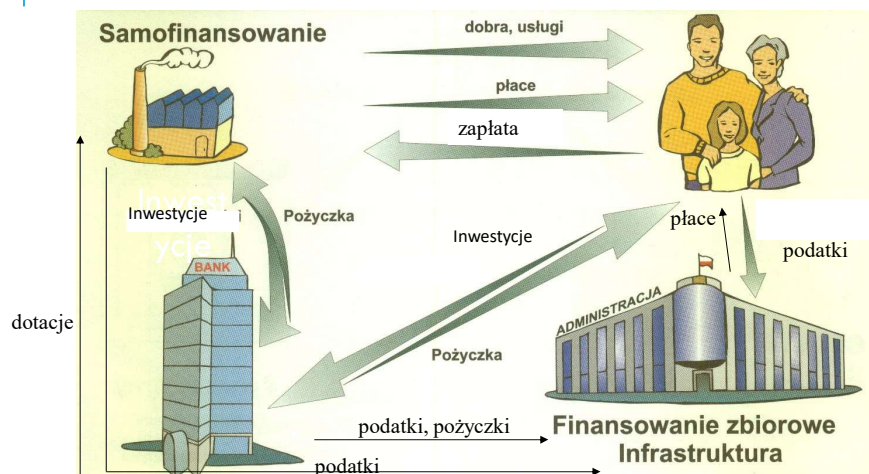
3. Przepływy pieniężne związane z transferem ryzyka

4. Przepływy pieniężne związane z redystrybucją dochodów

PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE W GOSPODARCE

FINANSE – DYSCYPLINY SZCZEGÓŁOWE

Kryterium podmiotu:

- finanse publiczne
- finanse przedsiębiorstw
- bankowość
- ubezpieczenia
- finanse osobiste

FINANSE – DYSCYPLINY SZCZEGÓŁOWE

Finanse publiczne - obejmują procesy związane m.in. z:

- gromadzeniem i wydatkowaniem środków publicznych
- finansowaniem deficytu budżetowego
- obsługą długu publicznego

Podmiotowo finanse publiczne oznaczają: sektor rządowy, samorządowy i ubezpieczeń społecznych.

FINANSE – DYSCYPLINY SZCZEGÓŁOWE

Finanse przedsiębiorstw – obejmują zjawiska pieniężne związane z działalnością przedsiębiorstw (operacyjną, inwestycyjną, finansową).

Głównym celem zarządzania finansami przedsiębiorstwa jest maksymalizacja dochodów właścicieli.

FINANSE – DYSCYPLINY SZCZEGÓŁOWE

Bankowość – dotyczy zjawisk pieniężnych związanych z działalnością banku. Zajmuje się m.in. zagadnieniami związanymi z funkcjonowaniem systemu bankowego, czynności bankowych, zarządzania ryzykiem bankowym.

Ubezpieczenia – dotyczy zjawisk pieniężnych związanych z działalnością instytucji ubezpieczeniowych. Te zjawiska odzwierciedlają transfer ryzyka od podmiotu ubezpieczającego do instytucji ubezpieczeniowej.

FINANSE – DYSCYPLINY SZCZEGÓŁOWE

Finanse osobiste – obejmują zjawiska pieniężne związane z działalnością pojedynczego człowieka lub gospodarstwa domowego.